

LEADER

Leader-ryhmien 1. vaiheen haku ja kohti toista hakuvaihetta

Leader-ajankohtaispäivä 24.11.2021

Laura Jänis, maa- ja metsätalousministeriö



Leader-toimenpide CAPsussa



- Leader-toimenpiteellä toteutetaan yleisasetuksen (Art. 31–34) mukaista yhteisölähtöistä paikallista kehittämistä.
- Leader-toiminnalla
 - parannetaan maaseudun elinvoimaisuutta,
 - kehitetään paikallisia palveluja ja elinkeinoja,
 - tuetaan mikroyrityksiä ja yrittäjyyttä ja
 - lisätään osallisuutta, tasa-arvoa ja yhdenvertaisuutta.
- Leader-toiminta on ihmisten ja yhteisöjen aktivointia ja neuvontaa sekä rahoitusta ideoiden toteuttamiseksi.
- 3 alatoimenpidettä: paikallista strategiaa toteuttavat toimet, toimintaraha ja valmistelutuki





Leader-ryhmien hakuprosessi

1. vaiheen hakemukset toukokuu 2021

- Leader-ryhmien toiminta-alueen kuvaus ja tarveanalyysi
- Leader-ryhmien toiminnan kuvaus, Leader-periaatteet



Valinta- komitean palaute ja ulkopuolinen arviointi marraskuu 2021

- Alueen kuvaus ja tarveanalyysi
- Dynaaminen verkosto-analyysi
- Osallistava valmistelu-prosessi



2. vaiheen hakemusten ohjeistus alkuvuosi 2022

- Paikallinen kehittämis-strategia
- Kuntaraha-sitoumukset
- ELY-Leader yhteistyö-sopimukset



2. vaiheen hakemukset kevät-kesä 2022



Valinta- komitean käsittely ja esitys Leader- ryhmien hyväksymi- sestä ja rahoitus- kehyksistä loppuvuosi 2022



Valintakomitean kokoonpano

- Leena Anttila, MMM pj
- Laura Jänis, MMM vpj, siht
- Jaana Valkokallio, TEM
- Tapio Heikkilä, YM
- Saana Tarhanen, MMM
- Kaisa Eerola, Ruokavirasto
- Juha-Matti Markkola, mave
- Michael Kull, Luke
- Marja Karvonen, SAT ELY
- Maria Konsin-Palva, UUS ELY
- Visa Niittyniemi, KAS ELY
- Sami Heinonen, VAR liitto
- Taina Väre, Kuntaliitto
- Heli Walls, Suomen Kylät
- Kimmo Aalto, MTK
- Heta Ratasvuori, MMM, siht
- Sinikka Koivuniemi, Ruokavirasto, siht.



Ulkopuolinen arviointi

- Aluekehittämisen konsulttitoimisto MDI, alihankkijana TK-Eval
- 1) 1. vaiheen hakemuksista alueen kuvaus ja nykytilan analyysi sekä kehittämistarpeet ja tulevaisuuden näkymät
- 2) 2. vaiheen hakemuksista strategian laatu myöhemmin tarkennettavien kriteerien perusteella



Yhteenveto 1. vaiheen hakemuksista

- Valintakomitea katsoi kokonaisuutta. Hyvä hakemus:
 - Johdonmukainen kokonaisuus
 - Perustuu osallistavaan valmisteluun, linkittyy dynaamiseen verkostanalyysiin
 - Oman alueen näköinen, Leaderin rooli selkeä
 - Avoimuus ja uudistuvuus
- Ulkopuolinen arvioitsija arvioi aluekuvausta ja analyysia
- Toiminta on mennyt eteenpäin, laatu parantunut ja Leader-ryhmien rooli vahvistunut
- 70% jo oikein hyviä, 20% enemmän kehitettävää, 10% selkeitä puutteita



Yhteenveto – toiminta-alueet

- 52 hakemusta; pieniä muutoksia toiminta-alueissa ja kaksi yhdistymistä
- Hakemukset kattaa yhteensä 3,9 milj. as.
- 4 ryhmän toiminta-alue alle 20 000 asukasta
- Monilla alueilla väestö vähenee → pienten Leader-ryhmien toimintaa ja elinvoimaisuutta 2027 kauden jälkeen on tärkeää alkaa pohtia jo nyt
- Toiminta-alue voi kattaa myös kaupunkialueita, jotka eivät ole tukikelpoisia maaseuturahastossa
 - Miten kaupunkialueet näkyvät strategiassa, millä rahoituksella siellä toimitaan? Mitä haasteita kaupunkialueella toimimiseen liittyy?



Evästyistä jatkotyöhön

Alueen kuvaus ja analyysit

- Alueen näköinen, osallistavaan valmisteluun perustuva
- Kattava tietopohja ja sisältöteemat
- Miten globaalit trendit ja toimintaympäristön muutokset näkyvät omalla alueella
- Jatkotyössä: hyvin perustellut valinnat, mihin Leaderillä tartutaan

Dynaaminen verkostanalyysi

- Miten se näkyy konkreettisesti ryhmän toiminnassa ja strategiassa
- Miten verkostotoimintaa kehitetään

Osallistava valmisteluprosessi

- Minkälainen prosessi ja mitä siitä on noussut
- Monipuolista osallistamista, eri kohderyhmät huomioitu, tärkeä ottaa mukaan myös uusia tahoja
- Konkreettinen kuvaus: miten, keitä, kuinka paljon, mitä?

Muuta: osaaminen, laajapohjaisuus, paikallisuus, innovatiivisuus

- Pienen organisaation riskienhallinta, riittävien resurssien takaaminen
- Konkreettiset esimerkit innovatiivisuudesta
- Ilmasto- ja ympäristönäkökulma



Leader-ryhmien rahoituksen kriteerit

Suuntaa antava rahoituskehys 2023-2027

- Strategian laatukriteerit
- Leader-ryhmän kriteerit
 - Näitä on tarkasteltu haun 1. vaiheessa, miten tulisi huomioida 2. vaiheen haussa?
- Haettu summa eli rahoitustarve, johon osaltaan vaikuttaa kuntarahan saatavuus
- Toiminta-alueen väestömäärä, harvaan asutun ja ydinmaaseudun painotus
- Yhdistyvien ryhmien ”bonus” ja mahdolliset muut erikseen huomioitavat asiat

Kehystarkistus kauden puolivälissä - **luonnos**

- Vastaavat kriteerit kuin kaudella 2014-2020
 - Ryhmän hakema summa perusteluineen
 - Toiminnan vaikuttavuus
 - Taloudellinen ja hallinnollinen tehokkuus
 - Laatutyö ja oman toiminnan kehittäminen
- Toiminta on suunniteltava ryhmässä alkuperäisen suuntaa-antavan rahoituskehysten mukaan. Ei voi laskea sen varaan, että lisäkehystä saa hankkeisiin tai toimintarahaan.



Strategian kriteerit

- Mitä laatutyön sparrauspäivässä nousi esiin



Kiitos paljon!



**Ihmisten kokoisille ideoille!
För dina idéer!**

